

Hekserier, trolddom og fortællinger i centrum

Af: Janus Neumann

Vi nærmer os midsommer, og det betyder heksetid. Gudskelov er heksene på bålene i dag af stof og papir, men sådan har det ikke altid været. Nyt undervisningsmateriale tager os med tilbage til hekseprocesserne i Danmark. Grusomme historier venter.



Fakta

Titel

Lever du, Birgitte?

Forfatter

Kia Lundsgaard

Pris

170

Sider

76

Forlag

Radiodrama.dk

Ved du, hvad en videowalk er? Jeg vidste det ikke. Det gør jeg nu, og jeg ser mange muligheder med det. Der er ikke noget raketvidenskab over det. Man fortæller blot en historie fra et bestemt sted, mens man filmer rundt på stedet undervejs. Prøv lige at overveje, hvor mange muligheder for fordybelse, bevægelse og sjov det rummer i sig selv.

I materialet "Lever du, Birgitte?" fra Radiodrama.dk og udarbejdet af Kia Lundsgaard tager vi på videowalk i Næstved, hvor vi hører den skrækindjagende fortælling om Birgitte Prammand, en klog kone med et glødende temperament, der levede i Næstved fra 1598 til 1631. Hun har tilsyneladende ikke hørt til den konfliktsky type, og der har ikke været langt fra tanke til tale. Det kostede hende livet. Den 13. januar 1631 måtte hun lide for sine gerninger og onde levned med bål og brand.

Bortset fra torturen og selve heksebrændingen er det skræmmende at læse, hvordan retssagen og de fældende beviser beror på rygter, overtro og løgne. Der er ikke megen moderne bevisførelse og retsprocedurer over den, selv om den formentlig var meget beskrivende for datidens retssamfund. Vi er også kun lige på vej mod oplysningstiden, og religionen er den bærende sammenhængskraft i menneskers liv på godt og ondt. I dette tilfælde mest ondt.

Dette er et på mange måder inspirerende materiale. For det første er det tværfagligt. Det kan bruges i dansk, kristendom og historie. For den sags skyld også i samfundsfag, hvis man vil vise, hvordan retssager kunne foregå i renæssancens Danmark.

Bogen indeholder en række tekster, der ud over selve fortællingen om Birgitte Prammand desuden omfatter "Det er ganske vist" af H.C. Andersen, "Hans og Grethe" fra brødrene Grimms hånd, tekster om hekse og trolddom fra bibelen, folkesagnene og folkeviserne samt traditionerne omkring sankthans og endelig midsommervisen af Holger Drachmann.

Slutteligt kan man læse om moderne hekse i wiccareligionen, og det giver et perfekt perspektiv på heksene og naturreligionerne i dag. Jeg vil her henvise til en dokumentar, som jeg har brugt i undervisningen, om netop wicca og naturreligioner. Den kan du se nederst i nærværende anmeldelse. Den vil supplere bogen godt og visuelt samt afmystificere en hel del om heksene, der stadig er at finde i vores skove i Danmark.

Ifølge bogen selv er materialet for 5. klasse og opefter, og her melder der sig et væsentligt problem: Den er umådelig teksttung. Alene historien om Birgitte Prammand bliver lang. En differentieringsmulighed vil være at læse den højt i klassen og niveaudele opgaverne efterfølgende. Forrest i bogen finder vi Fælles Mål for fagene, og derudover indeholder bogen flere kreative opgaver, som dog gør selve bogen lettere. Men som sagt: Højt-læsning vil hjælpe. Sikre læsere kan selvfølgelig læse teksterne selv, men de fleste børn holder meget af oplæsning, så hvorfor lade chancen gå fra sig?

Jeg kan lide bogens bredde, og Kia Lundsgaard har gjort sig umage for at favne sit heksetema bredt. Det gør hun godt, og hele den færdige videowalk kan findes på nettet, hvis man ikke lige er i Næstved. Den er dog vældig lang, og selv om man finder manuskriptet bagerst i bogen, lykkes det ikke helt at holde fortællerkadencen i selve historien. Jeg er dog helt med på ideen om at spille selve historien som drama, hvorved selve den mundtlige dimension i fagene kan blive sat i spil. Det vil give plads til elever, der måske ikke altid markerer sig i den daglige undervisning.

Jeg kommer helt sikkert til at bruge videowalks næste år. Husk, at eleverne altid har adgang til WeVideo på SkoleTube, hvis de ikke har iMovie eller andet videoredigeringsprogram.

Hekseprocesserne er et mørkt kapitel i Danmarkshistorien, og de fortjener at blive belyst. Overtroens og religionens fuldstændig afgørende betydning for 1600-tallets samfund vil stå tydeligt, når man er færdig, og man vil få læst en bred vifte af tekster. Få fat i bogen, og brug den med omtanke. Så er der mange timers alsidig undervisning lige til den sorte heksegryde.

Anmeldelse: Min tro

Anmeldelse: Grimm

Dokumentaren "Jeg er heks"

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk